

ВІДГУК

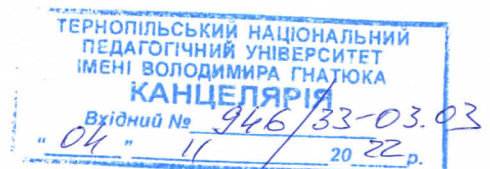
офіційного опонента – доктора педагогічних наук, професора, завідувача кафедри іноземних мов для гуманітарних факультетів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича – Лабінської Богдани Ігорівни на дисертацію Хомик Анни Юріївни «Формування стратегічної компетентності в професійно орієнтованому усному англомовному спілкуванні майбутніх фахівців з інформаційних технологій» на здобуття наукового ступеня доктора філософії у галузі педагогіки за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки

В умовах сьогодення стратегічно-тактична компетентність в професійно орієнтованому усному англомовному спілкуванні – це особистісне інтегроване управління професійно значущими якостями фахівця з інформаційних технологій (далі – ІТ). Майбутні фахівці з ІТ повинні мати сформовані знання, навички й уміння, які дозволять їм спілкуватися в глобальному масштабі, використовуючи англійську як мову засіб професійної взаємодії. Досвід переконує, що за цих обставин постає необхідність вдосконалення англомовної підготовки майбутніх фахівців з ІТ з огляду на сучасні вимоги до працівників галузі. Відповідно, здійснене дослідження є актуальним, своєчасним і робить значний внесок у вирішення назрілої у вітчизняній методиці наукової проблеми.

Реалізована наукова праця Хомик Анни Юріївни набуває своєї вагомості з огляду на об'єктивний факт – відсутність дослідження щодо формування стратегічної компетентності в професійно орієнтованому усному англомовному спілкуванні майбутніх фахівців з ІТ.

Вибір напрямку роботи здійснено в межах теоретичних та практичних завдань науково-дослідної теми кафедри англійської філології та методики навчання англійської мови Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка «Теорія і практика навчання іноземних мов у закладах освіти різних типів» (номер держреєстрації 0118U003128). Тему дисертації затверджено вченою радою Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (протокол № 3 від 26 жовтня 2021 року).

Обрана дисертанткою тема, а також коректно визначені об'єкт, предмет, мета та завдання дослідження, визначили його структуру. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, списку використаних джерел із 229 найменувань (із них 79 – іноземними

мовами) і 9 додатків. Повний обсяг дисертації – 275 сторінок, основний зміст викладено на 193 сторінках. У дисертації подано 6 таблиць, 4 рисунки.

Науково-теоретичний рівень виконаної роботи визначається, насамперед, залученням комплексу теоретичних, емпіричних й статистичної обробки методів дослідження, що забезпечують належне розв'язання поставлених завдань.

До найбільш вагомих результатів дослідження, на наш погляд, слід віднести: з'ясування сутності й структури стратегічної компетентності в професійно орієнтованому усному англomовному спілкуванні майбутніх фахівців з ІТ; визначення теоретико-методичних передумов формування стратегічної компетентності в професійно орієнтованому усному англomовному спілкуванні майбутніх фахівців з ІТ; обґрунтування змісту формування стратегічної компетентності в професійно орієнтованому усному англomовному спілкуванні майбутніх фахівців з ІТ, критерії відбору навчального матеріалу; виокремлення етапів формування стратегічної компетентності в професійно орієнтованому усному англomовному спілкуванні майбутніх фахівців з ІТ, розробка підсистеми вправ та конструювання відповідної лінгводидактичної моделі; експериментальна перевірка ефективності розробленої методики й укладання методичних рекомендації щодо формування стратегічної компетентності в професійно орієнтованому усному англomовному спілкуванні майбутніх фахівців з ІТ.

Наукова робота здобувачки має належний рівень новизни, зокрема *вперше*: теоретично обґрунтовано, розроблено й експериментально перевірено методику формування стратегічної компетентності в професійно орієнтованому усному англomовному спілкуванні майбутніх фахівців з ІТ, яка реалізується впродовж трьох етапів (ознайомлення, автоматизації, продукування) із застосуванням підсистеми вправ, що передбачає використання рольових ігор й презентацій та застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій; розроблено і спроектовано на процес іншомовної підготовки майбутніх фахівців з ІТ лінгводидактичну модель формування стратегічної компетентності в професійно орієнтованому усному англomовному спілкуванні, компонентами якої є цільово-методологічний, змістово-організаційний та результативний компоненти.

У запропонованому дослідженні уточнено сутність і структуру стратегічної компетентності в професійно орієнтованому усному англomовному спілкуванні майбутніх фахівців з ІТ, зміст формування у цих фахівців стратегічної компетентності та удосконалено критерії відбору навчального матеріалу.

Практичне значення отриманих результатів полягає у: відборі навчального матеріалу, розробці комплексів вправ, укладанні методичних рекомендацій щодо

формування стратегічної компетентності в професійно орієнтованому усному англомовному спілкуванні майбутніх фахівців з ІТ.

До здобутків слід віднести аналіз тлумачення сутності поняття стратегічної компетентності фахівців з ІТ, а також його структури – знань, навичок, умінь та стратегій – складових стратегічної компетентності майбутніх фахівців з ІТ в професійно орієнтованому англомовному спілкуванні.

Анною Юрїівною доведено, що одним із провідних чинників ефективності комунікації є лінгвістичний потенціал комуніканта, а відтак існує тісний зв'язок між сформованістю у майбутніх фахівців з інформаційних технологій лінгвістичної й стратегічної компетентностей в професійно орієнтованому усному англомовному спілкуванні.

Професійно орієнтоване усне англомовне спілкування фахівців з ІТ дисертантка розглядає як процес, який полягає у створенні й обміні цими фахівцями усними повідомленнями професійно орієнтованого змісту англійською мовою. Професійно орієнтоване усне англомовне спілкування фахівців з ІТ характеризується вживанням специфічної професійно орієнтованої лексики, у т. ч. термінів ІТ-сфери, жаргонізмів, скорочених форм, а також певних граматичних структур.

Авторкою дисертації встановлено, що стратегічна компетентність майбутніх фахівців з ІТ в професійно орієнтованому усному англомовному спілкуванні є здатністю цих фахівців ефективно застосовувати сформовані мовні знання, мовленнєві навички й уміння, компенсувати прогалини у володінні англійською мовою у процесі професійно орієнтованого усного англомовного спілкування засобами сформованих лінгвістичних ресурсів, невербальної комунікації й мовленнєвого та соціального досвіду спілкування англійською мовою.

Дисертантка вдало визначає мету процесу навчання, яка спрямована на формування у майбутніх фахівців з ІТ стратегічної компетентності в професійно орієнтованому усному спілкуванні та презентує поетапне і послідовне формування та розвиток складових цільової компетентності. До структури змісту формування у майбутніх фахівців з ІТ стратегічної компетентності в професійно орієнтованому усному англомовному спілкуванні віднесено предметний і процесуальний компоненти.

З урахуванням специфіки дисертаційного дослідження виокремлені одиниці відбору навчального матеріалу для формування стратегічної компетентності майбутніх фахівців з ІТ в професійно орієнтованому усному англомовному спілкуванні: лексичні одиниці: терміни-слова і терміни-словосполучення, опорні фрази і мовленнєві кліше для реалізації комунікативних стратегій і тактик; граматичні структури; тексти визначених

жанрів професійно орієнтованого усного англомовного спілкування фахівців з ІТ; аудіотексти та відеофрагменти, що містять зразки професійно орієнтованого усного англомовного спілкування фахівців з ІТ.

У науковій праці А. Ю. Хомик вдало представлена лінгводидактична модель, яка базується на відповідних блоках: цільово-методологічний, змістово-організаційний, результативний. Кожен із визначених структурних компонентів моделі виконує свої функції, усі компоненти взаємопов'язані й взаємодіють між собою.

Анна Юріївна пропонує три етапи формування у майбутніх фахівців з ІТ стратегічної компетентності в професійно орієнтованому усному англомовному спілкуванні: етап ознайомлення, етап автоматизації, етап продукування. Кожен етап передбачає використання вправ, об'єднаних у підсистему, яка включає некомунікативні, рецептивні, умовно-комунікативні, рецептивно-репродуктивні, комунікативні, рецептивно-продуктивні, продуктивні вправи. Кожна із груп вправ вміщає підгрупи вправ, які представлені відповідними типами вправ: невмотиваваними, вмотивованими; некомунікативними, умовно-комунікативними, комунікативними, рецептивними, рецептивно-продуктивними, продуктивними; індивідуальними, парними, груповими; з жорстким / відносно жорстким / частковим / мінімальним керуванням.

Потрібно відзначити достатньо високий рівень проведення експериментального дослідження. Його організація та проведення не викликають ніяких сумнівів у достовірності результатів. Вони підтверджують висновки авторки, роблять їх переконливими і достовірними.

Розроблена методика підтвердила свою ефективність у педагогічній практиці чотирьох закладів вищої освіти: Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (довідка про впровадження №369-33/03 від 19.05.2022 р.), Львівського національного університету імені Івана Франка (довідка про впровадження №1370-Н від 10.06.2022 р.), Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя (довідка про впровадження №2/28-670 від 04.07.2022 р.), Житомирського державного університету імені Івана Франка (довідка про впровадження №483/01 від 24.06.2022 р.).

Експериментальне дослідження дає достатньо підстав для твердження, що розроблена методика є високоефективною.

Схвальну оцінку заслуговують запропоновані методичні рекомендації щодо формування стратегічної компетентності в професійно орієнтованому усному англомовному спілкуванні майбутніх фахівців з ІТ. Провідними методами навчання визначено рольову гру та презентацію.

У висновках до дисертації надаються чіткі підсумки дослідження та розкриваються шляхи подальшого використання результатів роботи.

Наукова праця добре проілюстрована рисунками і таблицями, матеріалами додатків, прикладами вправ. Дисертантка демонструє власну ерудицію, володіння матеріалами й інформацією, що мають відношення до об'єкту та предмету дослідження, вміло користується літературними джерелами, роблячи доречні посилання.

У 10 публікаціях здобувачки репрезентовані всі положення дисертації, серед яких 5 статей у фахових педагогічних виданнях України, 1 у зарубіжному періодичному виданні, 3 тези доповідей на наукових конференціях.

Високо оцінюючи виконане дисертаційне дослідження за його актуальність, ґрунтовність, наукову новизну, вважаємо за потрібне вказати на певні зауваження та побажання:

1. На с. 68 авторка наукового дослідження стверджує, що реалізація ситуаційного та контекстного підходів у процесі формування у майбутніх фахівців з ІТ стратегічної компетентності в професійно орієнтованому усному англomовному спілкуванні здійснюється засобами рольової гри. Бажано було б представити приклади таких ігор.
2. Серед розглянутих авторкою методичних підходів до наукового дослідження добре було б проаналізувати професійно-орієнтований, рефлексивний і рівневий підходи, які є релевантними до теми дослідження.
3. На с. 82 дисертантка презентує низку лінгвістичних особливостей усного професійного дискурсу фахівців з ІТ, однак не наводить приклади лінгвістичних засобів. Така візуація прикладами збагатила б наукове дослідження та уможливила наочно побачити особливості професійно орієнтованого усного англomовного дискурсу фахівців з ІТ.
4. На наш погляд варто було б проаналізувати наявні підручники й посібники та представити авторський посібник для майбутніх фахівців з ІТ.

Висловлені вище зауваження й побажання не є принциповими, мають рекомендаційний характер і жодною мірою не знижують загальної позитивної оцінки дослідження Хомик А. Ю.

Вважаємо, що дисертаційна робота Хомик Анни Юріївни «Формування стратегічної компетентності в професійно орієнтованому усному англomовному спілкуванні майбутніх фахівців з інформаційних технологій» характеризується високим рівнем актуальності, наукової новизни, є завершеним самостійним дослідженням, виконаним на високому науковому рівні, містить нові науково обґрунтовані результати та має практичне значення. Висновки всебічно вмотивовані, варто також констатувати

відсутність порушень здобувачкою засад академічної доброчесності, про що свідчить довідка про результати перевірки на наявність плагіату від 19.09.2022.

Усе це дає підстави зробити висновок, що дисертація відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. №40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій» і затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 №44 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», а її авторка Хомик Анна Юріївна, заслуговує на присудження їй наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук,
професор, завідувач кафедри іноземних мов
для гуманітарних факультетів
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича

Богдана ЛАБІНСЬКА

Підпис *Лабінської Б.* засвідчую
Учений секретар Чернівецького національного
університету імені Юрія Федьковича
Сидорова Н. Сидор

